

Onderzoek rugstreepad Woelige Baren te Oude Wetering

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status: Definitief
Project: BE/2017/202
Datum: 29 september 2017
Samensteller(s): ing. C.J. Blom
Collegiale toets: ing. T.J.P den Otter
Opdrachtgever:

Buro SRO
't Goylaan 11
3525 AA Utrecht

Contactpersoon: mevr. M. van den Hoven

Disclaimer

Blom Ecologie bv is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie bv.

© Blom Ecologie B.V. / Buro SRO B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie bv worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep	6
1.3 Te verwachten soorten en functies	7
1.4 Ecologie rugstreepad	7
1.5 Kader Wet natuurbescherming	8
2 Methode	11
2.1 Methode	11
2.2 Inventarisatie	12
3 Resultaten.....	13
3.1 Waargenomen soorten	13
3.2 Aanwezige gebiedsfuncties	13
4 Conclusie	15
4.1 Conclusie	15
4.2 Vervolgstep(pen)	15
5 Bronvermelding	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aannemingscombinatie Leiderdorp BV (ACL) is voornemens om het perceel aan de Meerkreuk 1 te Oude Wetering te ontwikkelen ten behoeve van woningbouw. De beoogde ontwikkeling staat planologisch bekend als Woelige Baren. Op de locatie was de RK Jacobskerk gesitueerd met omliggende tuinen, een weide en een braakliggend terrein. De beoogde ingreep is omgevingsvergunningplichtig en het bestemmingsplan dient gewijzigd te worden vastgesteld. Ter onderbouwing hiervan dient te worden vastgesteld of er naar aanleiding van de voorgenomen ingreep effecten optreden voor beschermde flora en fauna. Blom Ecologie B.V. heeft middels een oriënterend onderzoek onderzocht beschermde natuurwaarden aanwezig zijn en vervolgens getoetst of er effecten optreden voor deze soorten (Blom, 2014).

Figuur 1 Het rode kader weergeeft de ligging van de planlocatie aan de Meerkreuk 1 te Oude Wetering (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Aangezien in de directe omgeving van de planlocatie de aanwezigheid van rugstreepad bekend is kan de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen of een essentieel leefgebied van rugstreepad niet op voorhand worden uitgesloten. Om de mogelijke negatieve effecten voor rugstreepad in kaart te brengen is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Buro SRO B.V. heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Is de rugstreepad aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maakt de rugstreepad gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de rugstreepad en/of de functionaliteit van de leefomgeving?

1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep

Plangebied

De planlocatie is gelegen aan de Meerkreuk 1 te Oude Wetering. Oude Wetering is een dorp in de gemeente Kaag en Braassem. De inrichting van de planlocatie bestond tot 2014 uit de RK Jacobskerk met bijgebouwen, omliggende tuinen, toegangspaden en trappen, een veeweide, (watervoerende) greppel en een braakliggend terrein. In 2017 is het kerkgebouw gesloopt. Tevens zijn de omliggende verharding en tuinen gesaneerd. Op enkele kleine bomen en struiken na ligt het gehele perceel braak en doet tijdelijk dienst als weide. Een uitgebreidere beschrijving van het plangebied en een fotografische impressie hiervan zijn opgenomen in rapportage van het oriënterend onderzoek (Blom, 2016).

Ruimtelijke ingreep

De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- vellen van bomen en struiken
- herinrichting planlocatie tot bouwrijpe fase (grondverzet e.d.)
- bouw woningen; diverse timmer-, beton-, metsel-, elektra-, loodgieters- en stucwerkzaamheden alsmede allerhande kleine bouwwerkzaamheden
- aanleg nutsvoorzieningen en waterberging; allerhande graaf- en grondverzetwerkzaamheden
- inrichting terrein en tuin; allerhande straat- en hovenierswerkzaamheden

Effecten

Naar aanleiding van de beoogde ruimtelijke ingrepen kunnen de volgende effecten voor rugstreepad optreden:

- beschadigen, doden en verwonden van ei(snoeren), juveniele of individuen van rugstreepad;
- wegnemen/vernietigen van voortplantings- of vaste- rust en verblijfplaatsen van rugstreepad.

1.3 Te verwachten soorten en functies

Uit data van het NDFP bleek dat ten zuidoosten en oosten van het plangebied rugstreeppadden voorkomen. Er zijn geen waarnemingen bekend van rugstreeppad op de planlocatie. De rugstreeppad is een pionierssoorten en goed in staat om zich over (relatief) grote afstanden te verplaatsen. De planlocatie bevindt betreft sinds 2017 een braakliggend terrein wat geschikt leefgebied is voor de soort. De rugstreeppad maakte mogelijk al gebruik van de terreindelen langs de vaart. Na de sloop van de kerk is het gehele terrein geschikt leefgebied voor de soort. Op basis van habitatkenmerken, het geprefereerde habitat van de soort en *expert judgement* is beoordeeld dat het te ontwikkelen terrein mogelijk een functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats voor rugstreeppad.

1.4 Ecologie rugstreeppad

De rugstreeppad (*Bufo calamita*) is middelgrote pad met een lengte van circa 4,5-7 cm en korte poten. De rug heeft een grijsbruine kleur met groenige vlekken, de buik is lichtgrijs met grijszwarte vlekken. Over de gehele rug is karakteristieke lichtgele lengtestreep afgetekend. De ogen zijn geelgroen met een horizontale pupil. Mannetjes zijn in de paartijd te onderscheiden van vrouwen door een paars/blauwe verkleuring van de keel. De rugstreeppad heeft een typische en harde roep die over een afstand van 1-3 kilometer hoorbaar is (Creemers & Van Delft, 2009). De larven van rugstreeppad zijn maximaal 2,5 centimeter lang en zwart van kleur. Oudere larven hebben een lichte keelvlak en soms een rug streep (Kennisdokument Rugstreeppad, 2017).

De rugstreeppad is een typische pionier soort die opportunistisch profiteert van tijdelijke gunstige omstandigheden. Klimatologische veranderingen vormen in sterke mate een trigger voor migratie, voortplanting en dergelijke. Onderstaande periodes zijn dan ook indicatief. De overwintering vindt plaats van oktober/november tot en met maart. De eerste dieren kunnen vanaf begin maart de overwinteringslocatie verlaten om vervolgens al dan niet direct door te trekken naar de voortplantingslocaties. Mannen komen hier doorgaans eerder aan dan vrouwen (Creemers & Van Delft, 2009). De voortplanting vindt plaats van april-september met een hoogtepunt van half april-mei.

Het geprefereerde habitat van de rugstreepad bestaat uit een dynamisch milieu met vergraafbaar zand of fijne grond en pionierskarakter. Veelal bestaan deze uit onbeschaduwde laag begroeide terreinen met een macroreliëf. De vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort kunnen worden onderscheiden in het voortplantings-, zomer- en overwinteringshabitat. De voortplantingshabitat is aquatisch de overige habitats terrestrisch. De functionele leefomgeving bestaat uit het terrein in en tussen deze habitats. De voortplantingslocatie bestaat uit veelal temporele, ondiepe en vegetatie loze wateren. Voorbeelden hiervan zijn greppels, rijsporen, regenplassen en geschoonde sloten. De zomer- en winterlocaties bevinden zich in hoogwatervrije terreinen. Voor de overwintering gebruikt de rugstreepad bestaande (muizen)holletjes, graaft zich in of kruipt onder materialen zoals: stenen, boomstammen, banden en houtstapels. Voorwaarde voor het winterhabitat is dat deze plaatsen vorstvrij moeten zijn.

1.5 Kader Wet natuurbescherming

Habitatrichtlijn (rugstreepad)

De verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van de rugstreepad (foerageergebieden en verbindingsroutes) zijn strikt beschermd. Wanneer er bij ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van aantasting van de verblijfplaatsen en/of functionele leefomgeving leidt dit altijd tot een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen alsmede de functionele leefomgeving van rugstreepad bestaat de mogelijkheid om mitigerende/compenserende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Andere Soorten). De belangrijkste artikelen zijn hieronder weergegeven.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.

4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5. Habitatrichtlijn

1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.

2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

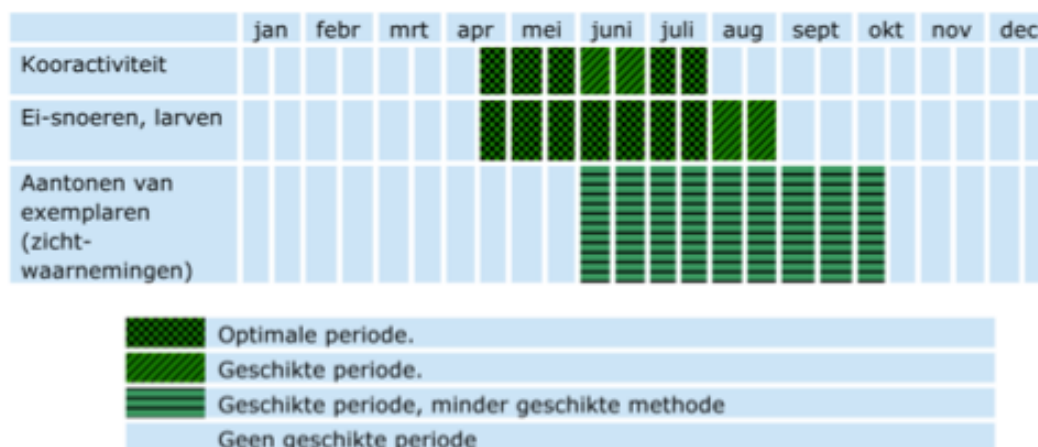
4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Methode

Het onderzoek naar rugstreeppad is uitgevoerd conform het Kennisdocument Rugstreeppad. Naar aanleiding van het ingaan van de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) vervangt het kennisdocument de voormalige Soortenstandaard. Bij12 (een uitvoeringsinstantie van de provincies) heeft het kennisdocument is doorontwikkeld op basis van de voormalige Soortenstandaard. De Soortenstandaard is oorspronkelijk ontwikkeld door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Het kennisdocument is een soortspecifiek informatiedocument wat opgesteld is door diverse ecologische en juridische deskundigen. Onderzoeken die volgens het kennisdocument uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd volgens de bepalingen zoals opgenomen in het Kennisdocument Rugstreeppad.

De volgende onderzoeksmethodieken zijn toegepast:

- luisteren naar kooractiviteiten/roep van rugstreeppadden
- inventariseren van (temporele) wateren t.b.v. eieren, larven en individuen m.b.v. schepnet
- zoeken van individuen door losliggend materiaal om te draaien en m.b.v. zaklamp

2.2 Inventarisatie

Veldbezoek

De planlocatie is 5x bezocht (tabel 1) door 2 medewerkers van Blom Ecologie B.V.. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van rugstreepad.

Tabel 1 Veldbezoeken op de planlocatie. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het Kennisdocument Rugstreepad

	datum	weersomstandigheden
Veldbezoek 1	1 mei 2016	droog (7/8), 8 °C, wind 2-3 Bft
Veldbezoek 2	18 mei 2016	droog (8/8), 17 °C, wind 2-3 Bft
Veldbezoek 3	8 juni 2017	droog (8/8), 17 °C, wind 1-2 Bft
Veldbezoek 4	19 juni 2017	droog (4/8), 18 °C, wind 0-1 Bft
Veldbezoek 5	5 juli 2017	droog (6/8), 15 °C, wind 0-1 Bft

3 Resultaten

3.1 Waargenomen soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van eieren, juveniele en adulte rugstreeppadden. De watergang ten zuiden maakt deel uit van het leefgebied van bastaard- en meerkikker. Gedurende alle veldbezoeken zijn enkele roepende dieren waargenomen in de oeverzone.

3.2 Aanwezige gebiedsfuncties

Tijdens de inventarisatie zijn geen rugstreeppadden waargenomen (3.1). De planlocatie heeft thans geen relevante functie voor rugstreeppad.

4 Conclusie

4.1 Conclusie

Gedurende het aanvullend onderzoek naar rugstreepad zijn geen eieren, juveniele of adulte dieren aangetroffen. De beoogde ontwikkeling leidt niet tot een negatief effect op de soort en/of aantasting van het functioneel habitat.

4.2 Vervolgstep(en)

Er zijn geen vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

We adviseren om maatregelen te treffen die voorkomen dat de rugstreepad de planlocatie in de toekomst alsnog koloniseert. De meest doeltreffende maatregel is het op korte termijn opstarten van de werkzaamheden. Andere maatregelen zijn onder andere het bouwrijp maken of egaliseren van het terrein en het plaatsen van een amfibieënscherm.

5 Bronvermelding

Blom, C.J. 20164 (update in 2017). Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Meerkreuk 1 te Oude Wetering. Blom Ecologie B.V., Waardenburg

BIJ 12, 2017. Kennisdocument Rugstreepad, *Bufo calamita*. BIJ 12, Utrecht

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Rugstreepad *Bufo calamita*. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Websites

www.planvieuwer.nl

www.ravon.nl

